

# Meghívó

*Nyőgérben és a környékbeli falvakban, a lakodalmakban általában a gércei Burka muzsikus cigány család tagjai húzták a talpalávalót. Magam is emlékszem rá, hogy az 1970-es években búcsúkor a muzsikus cigányok házról-házra jártak. Ahol szívesen fogadták és beinvitálták őket, némi borralaló, és/vagy élelem fejében elhúzták a háziak nótáját. A muzsikus cigányok letelepedtek, házuk volt, ezért is, általában többre tartották magukat a vándorcigányoknál.*

*Összegezve kimondhatjuk, hogy mind a rézműves – edényfoltozó – Károlyi, mind pedig a teknővájó Bogdán család munkája, termékei, keresett, kifejezetten hasznos, nélkülözhetetlen, pótolhatatlan volt abban a korban. Mindkét család beilleszkedett a falu közösségébe, gyerekeik iskolába jártak, később munkahelyük volt. A muzsikus cigányok, a cigánynóta pedig elválaszthatatlan, szerves része ma is a magyar kultúrának. Annyira, hogy a 100 tagú cigányzenekart a hungarikumok sorában találjuk.*

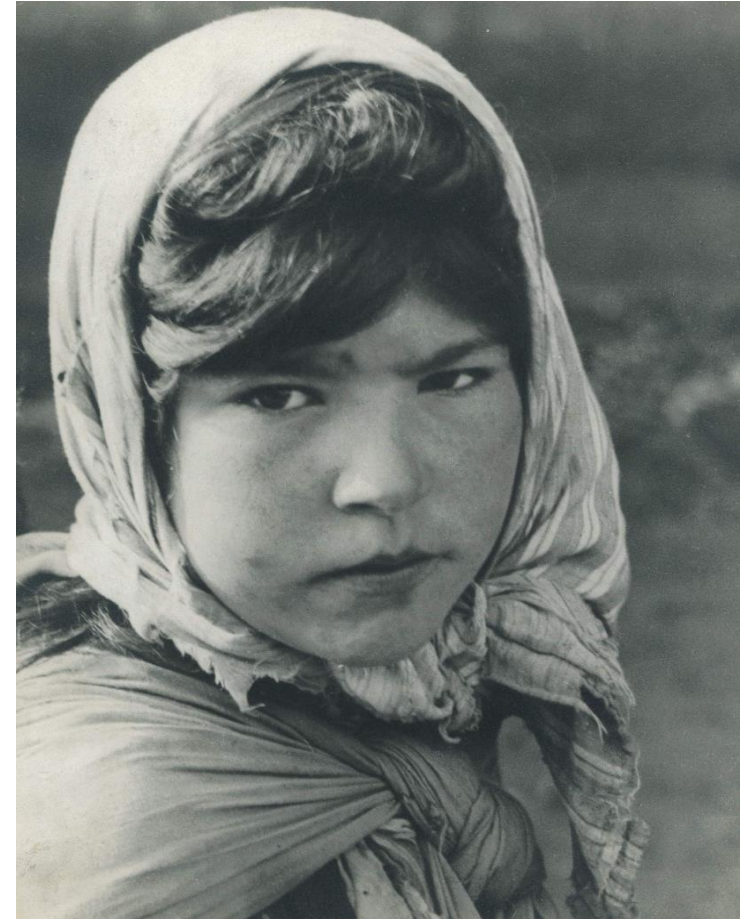
*A cigány holokauszt – ahogy a zsidó is – a náci (fasiszta) hitleri örült ideológia következménye. E szerint egyes emberi fajok – népek, nemzetek – felsőbbrendűek, (árja faj) ilyen a német, míg mások alávalóbbak, akiket le kell igazni, el kell pusztítani. Ennek a szemléletnek volt áldozata a magyarországi cigányság is. Esetükben szerencse a szerencsétlenségben, hogy gettókba, koncentrációs táborokba zárásukra viszonylag későn – a háború vége felé – került sor. Így a teljes etnikum fizikai megsemmisítésére már nem volt idő. Az elhurcolt cigányemberek egy része szerencsésen szabadult és visszatérhetett otthonába (már akinek volt)...*

*E gondolatokkal ajánlom szíves figyelmükbe excellenciás és főtisztelendő dr.Márfi Gyula ny.veszprémi érsek, metropolita Cigány holokauszt – vasi szemmel c. kötetét, mely a Szülőföld Könyvkiadó gondozásában, dr.Lenarsich Imre fotóival illusztrálva jelent meg ez évben, Szombathelyen.*

**Szabó Csaba**  
kuratóriumi elnök  
múzeumi gyűjteménykezelő

## Támogatók:

- ❖ Vas Vármegyei Közgyűlés (Szombathely)
- ❖ Berzsényi Dániel Könyvtár (Szombathely)
- ❖ Dr.Lenarsich Imre Helytörténeti és Gyűjteményi Alapítvány (Nyőgér)



Fotó: Dr.Lenarsich Imre

## Vándor- és muzsikus cigányok Nyőgérben és környékén

Az alapításának 30. évében járó

Dr. Lenarsich Imre Helytörténeti és Gyűjteményi Alapítvány (Nyőgér)

és a

Berzsényi Dániel Könyvtár (Szombathely)

tisztelettel és szeretettel meghívja Önt

2026. április 28-án, 17.00 órára

a könyvtár (Dr. Antall J. tér 1.) földszinti előadótermébe,

**Márfi Gyula**

**„Cigány holokauszt – vasi szemmel”**

című kötetének bemutatójára.

A könyv a Szülőföld Könyvkiadó gondozásában,  
dr. Lenarsich Imre fotóival illusztrálva jelent meg.

„Caritas Numquam Excidit – A szeretet soha el nem múlik”  
(1Kor13,8)

„Dr. Márfi Gyula érsek atya jelmondata hűen fejezi ki az emberekhez, az élet apró és nagy eseményeihez, gondjaihoz való hozzáállását. Ha hitét, embertársait, vagy hazáját méltatlan támadás éri, védelmükben nyilvánosan is kiáll. Elítéli azokat az ultraliberális elveket valló fórumokat, amelyek – jó farizeusok módjára – azért hívják Európába a szabadságot (a sajtó-, a szólás- és a vallásszabadságot) nem ismerő muszlimokat, hogy megszabadítsák földrészünket Krisztustól és a kereszténységtől.

2019-ben nyugdíjba, de nem tétlenségbe vonult, hiszen nagyon sok helyre hívják misézni, előadásokat, lelkigyakorlatokat tartani, beszélgetni. A magyarság körében emberségével, humorával, közvetlenségével, segítőkészségével közszeretnek örvend.”

Dr. Lenarsich Imre szociális érzékenysége közismert. Az Actio Catholica Országos Elnöksége (Budapest) Szociális és Karitatív Szakosztályának tanácsosa volt. Erre a posztra dr. Serédi Jusztinián bíboros, hercegprímás, esztergomi érsek nevezte ki. Nem meglepő hát, hogy a szociofotó vissza-visszatérő témája fotóművészetének. Előszeregettel fotózta a vándorcigányokat. A fotózást esetenként pénzzel, élelemmel honorálta. Cigányfotói különösen megkapóak. Közülük nem egy, sikerrel szerepelt korabeli országos, vagy nemzetközi fénykép-művészeti kiállításokon.

A XX. század első felében a rézműves – edényfoltozó – Károlyi és a teknővájó Bogdán vándorcigánycsalád telepedett meg hosszabb ideig községünk területén. Abban az időben a kilukadt edényeket – lábasokat, fazekakat – nem dobták ki. Befoltozás – szegecseles – után tovább használták, főztek benne, vagy állatok ettek-ittak belőle. Szinte minden háznál vágta disznót, évente általában többször is. A hús leszása, a hurka, disznósajt alapanyagának összegyúrása, a tőpörtyű tárolása, stb. kisebb-nagyobb fateknőkben, melencékben történt. Ezek mind a teknővájó Bogdán cigányok termékei voltak. Ahogy a különböző méretű fakanalak (főzőkanalak), a lukacsos, tészta vagy zsírszűrő kanál is, és még sorolhatnám... De a kenyeret is általuk készített fa „tekenő”-ben dagasztották. Az ügyesebb teknővájók, ékesen faragott, pipák tárolására szolgáló polc, tükörkeret, stb. faragására is képesek voltak. (Itt jegyzem meg, hogy a teknővájó Bogdán cigányok által készített különböző használati tárgyakat gyűjteményünk őrzi.)

A teknővájó cigányok olyan helyen telepedtek meg, ahol tevékenységükhöz elengedhetetlenül szükséges faanyag rendelkezésre állt. Termékeik előállításához elsősorban a puha, könnyen megmunkálható nyárfát használták. Ebből a környéken, – alattunk a Rába völgyében, a nyőgéri réten, a Herpenyő és a Csörnőc patak partján – nem volt hiány. Így itt hosszú távra berendezkedtek, tanyát vertek. Úgyis mondhatnám, sátrat bontottak, hiszen ténylegesen sátorban (is) laktak. Az évek során tömés, vagy patics (sárral tapasztott vesszőfonat) falu zsupp, vagy nádfedeles egylégterű, fűthető kunyhót – putrit – építettek a hegyoldalba. Az idősebbek még emlékeznek rá, de dr. Lenarsich Imre fotóin is fel-feltűnik. Több évtizedes itt-tartózkodás után a teknővájó Bogdán család továbbállt, elköltözött Nyőgérből. A rézműves Károlyiak letelepedtek, házat vettek a „csapás”-nak nevezet Kossuth utca végén. Leszármazottaik ma is köztünk élnek. Nyőgérben már nem, a két szomszéd községben, Bejcggyertyánoson és Sótönyban. A kötetben szereplő felvételeken e két család tagjai köszönnek vissza.